

Лазаренко Владислав Ігорович
*доктор філософії в галузі економіки,
завідувач відділу економіки природокористування в агросфері,
Інститут агроекології і природокористування
Національної академії аграрних наук України*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-367-8-10>

УПРАВЛІННЯ БІХЕВІОРИЗМОМ ЕКОНОМІКИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Економіка природокористування України в умовах невизначеності, як-от війни, стикається з рядом викликів і проблем, які потребують уваги та розв'язання. Невизначеність може виникати з різних причин, таких як зміни клімату, екологічні кризи, нестабільність законодавства, політичні та економічні турбулентності тощо. Також, з іншого боку, досліджує, як суспільство використовує та впливає на природні ресурси. Це охоплює експлуатацію лісів, водойм, видобуток корисних копалин, агропромислове виробництво та інші галузі, пов'язані з використанням природних ресурсів, і їх деструктивний антропогенний та техногенний вплив. Взаємозв'язок між цими двома сферами проявляється в тому, що поведінкові рішення людей в економіці можуть впливати на стан навколишнього природного середовища, зокрема й агросфери.

Одним з ключових аспектів економіки природокористування є необхідність розвивати стійке та ефективне управління природними ресурсами. Це означає забезпечення балансу між використанням ресурсів та їх збереженням для майбутніх поколінь. Крім того, важливо враховувати соціальні та екологічні аспекти при розвитку екологічно безпечних видів сільськогосподарської діяльності зокрема.

Глобальні проблеми економіки природокористування потрібно вирішувати шляхом створення ефективних політик та заходів для збереження природних ресурсів, зменшення забруднення та збалансованого розвитку, який би враховував потреби майбутніх

покоління. Це може включати стимулювання використання відновлюваних джерел енергії, впровадження зелених технологій та заохочення сталих способів сільськогосподарського виробництва.

Україна також повинна активно працювати над зменшенням впливу на навколишнє середовище шляхом впровадження новітніх технологій, підтримки відновлювальних джерел енергії, стимулювання екологічно безпечних видів виробництва та споживання.

Таким чином, ефективне управління природними ресурсами в умовах невизначеності вимагає комплексного підходу, спрямованого на збереження природи, стале використання ресурсів та забезпечення сталого розвитку економіки.

Одним з таких підходів є біхевіористична концепція в економічній теорії. Поведінковий аспект індивіда в екології відіграє важливу роль у взаємодії людини з навколишнім середовищем. Індивідуальні дії та рішення (раціональні та ірраціональні) можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на навколишнє середовище. Поведінкова теорія є відносно новим підходом в економічній науці, який вивчає, як люди приймають рішення на основі своїх психологічних, соціальних та емоційних характеристик. Рішення та дії індивідів в галузі економіки мають значний вплив на природу і навколишнє середовище. Дана концепція вивчає, як і чому індивіди приймають рішення про витрати та споживання. Вона розглядає чинники, які впливають на індивідуальні рішення, наприклад, психологічні, соціальні та економічні. Такі рішення можуть включати купівлю товарів, використання послуг, виробництво продукції тощо.

Біхевіористична концепція в умовах невизначеності природокористування в Україні відіграє важливу роль у формуванні раціональних рішень щодо використання природних ресурсів. Поведінкова економіка вивчає, як індивіди реагують на ризик, та інші чинники, що можуть впливати на їх прийняття рішень.

Загальноприйнята на сьогодні в неокласичній теорії модель економічної людини спирається на припущення про її раціональність і схильність до максимізації користі та мінімізації збитків. Поведінкова економіка не абсолютизує ці припущення, вважаючи, що далеко не завжди в реальному житті поведінка

людини, пов'язана з тією чи іншою формою економічної діяльності, вписується в цю модель.

Україна, як і багато інших країн, стикається з різними проблемами управління природними ресурсами через відсутність точних даних, невизначеність щодо майбутнього стану довкілля та інші чинники. У таких умовах поведінкова економіка може допомогти краще зрозуміти, які чинники впливають на рішення щодо використання природних ресурсів агросфери.

Також важливо враховувати психологічні аспекти прийняття рішень щодо природокористування, такі як вплив соціальних норм, моральних цінностей та інших чинників на поведінку людей у сфері охорони природи.

Отже, в умовах невизначеності природокористування в Україні важливо враховувати принципи поведінкової економіки для розробки ефективних стратегій управління природними ресурсами, забезпечення збалансованого розвитку та збереження навколишнього середовища.

Список використаної літератури:

1. Колядич О.І. Поведінкова економічна теорія в поясненні соціально-трудових відносин. *Вчені записки університету «КРОК»*. 2017. № 48. С. 47–57.
2. Кривий В.І. Передумови виникнення поведінкової економіки. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. Вип. 18 (1). С. 12–16.
3. Сміт А. Багатство народів. Дослідження про природу та причини добробуту націй / пер. Олександра Васильєва. Київ : Наш Формат, 2018. 722 с.